

nft

Facit 1965

FRIMÄRKSHUSET AB

Mäster Samuelsgatan 3,
Stockholm C.
Telf. 11 05 99 11 41 50

FACIT 1965 med **enormt utvidet** innhold behandler følgende nye områder:

Sverige: Svenske frimerkeutkast, forsøk på verdiangivelse av stemplede båndmerker i prakteksemplar, privat lokalpost på 1800-tallet.

Island: alliert militærpost, islandske helsaker.

Finnland: Poststempler på Finnlands eldre frimerker. Til stor glede for mange finsk-talende Facit-kjøpere kommer Finland for første gang med **fullstendig** tekst på finsk.

Facit 1965 gir mere enn noensinne tidligere.

Facit 1965 er nå helt omlagt til den nye stilen, og dette har gjort at katalogen til tross for alle de nye store avsnittene ikke har øket i tykkelse og fremdeles kan presenteres i lommeformat.

Facit er **aktuell** og **mer komplett** enn tidligere. Således finner De på side F 95 oversikt over de merkene som er kommet til under trykkingen.

Prisangivelsene: Mange og store prisforhøyelser. De nordiske land er i utlandet et stadig mer og mer ettertraktet samlerområde. **Etterspørselen har øket meget sterkt.** Mange av de nye prisene virker sjokkerende høye. **Norgessamlerne blir ytterst interesserte i prisutviklingen,** som kanskje i mange tilfelle virker som store overraskelser.

Facit 1965 koster nkr. 18,50 inklusive FH-nytt som kommer 4 ganger årlig.

Distribusjon WENNERGREN-CAPPELEN A/S Postboks 738, OSLO

Til salgs hos alle frimerke- og papirhandlere i hele Norge.

FRIMÄRKSHUSET AB

9

NORSK FILATELISTISK TIDSSKRIFT

NOVEMBER 1964

Norsk Filatelistisk Tidsskrift

UTGITT AV NORSK FILATELISTFORBUND

Redaktører:

F. C. MOLDENHAUER JR. (ansv.)

EIVIND EVENSEN

Postboks 49 . MINDE . BERGEN

Forretningsfører:

O.r.sakfører LEIV A. BRECKE

Torggt. 1 . Oslo

Tidsskriftet sendes gratis til medlemmene i klubber tilsluttet Norsk Filatelistforbund.

Årsabonnement Norge kr. 16.—.

Annual Subscription all Foreign Countries kr. 20.—.

Løssalg kr. 2,— pr. nummer:

Annonsepriser . Advertising rates (fra 1/4 1962):

Forside	kr. 150,—
1/1 side	» 175,—
1/2 »	» 100,—
1/4 »	» 60,—
1/8 »	» 35,—
1/16 »	» 25,—

Ved innrykking 6 ganger gis 10% rabatt på ovennevnte priser.

Små-annonser:

kr. 2,— pr. linje, minstepris kr. 10,—. Bare forskuddsbetalte småannonser blir tatt inn.

Opplag: 2250 eksemplarer.

Tidsskriftet kommer ut med ti nummer om året. I månedene mai/juni og juli/august blir det sendt ut dobbeltnummere.

Bestillinger på tidsskriftet, særtrykk, enkelte nummer samt korrespondanse angående annonser, sendes forretningsføreren

Forbundets postgironummer er: 69 268

Bankgironummer er: F 8299 B/179.

Korrespondanse angående tidsskriftets redaksjon og auk-sjonene sendes redaksjonen direkte.

Trykt hos Ed. B. Giertsen A/S, Bergen.

FORBUNDSKLUBBENE

ARBEIDERNE FILATELISTKLUBB, boks 4240, Thorshov, Oslo 4,
formann Leif Ullern, Sandakervn. 10 B, Oslo 4.
Bytteleder Gustav A. Karlsen, boks 4240, Oslo 4.

BERGENS FILATELIST-KLUBB, boks 846, Bergen.
Formann Ragnar Olsen, boks 758, Bergen.
Bytteleder F. C. Svendsen, Magnus Barfotsgt. 4, Bergen.

DRAMMENS FILATELIST KLUBB, Drammen.
Form. kjøpm. E: Langerud, Betzy Kjelsbergs vei 50, Drammen.
Bytteleder Søren Sjulsen, Postkontoret, Drammen.

GRIMSTAD FILATELISTKLUBB, Grimstad.
Formann Jac. B. Paulsen, Spedalen:
Bytteleder Th. Steen Gundersen, Grimstad.

HÅLOGALAND FILATELISTKLUBB, boks 9, Harstad.
Formann Arne Bergan, boks 9, Harstad.
Bytteleder Kristian Dreiem, Gullhaugt. 12, Harstad.

KRISTIANSAND FILATELISTKLUBB, boks 301, Kristiansand S.
Formann Johnny E. Pedersen, Grågåsv. 14, Vågsbygd.
Bytteleder Helge Hornes, Postkontoret, Kristiansand S.

LILLEHAMMER FILATELISTKLUBB, Reichweinsgate 26, Lille-
hammer.

Formann Jørgen Sorgendal, Reichweinsgate 26, Lillehammer.
Bytteleder Ivar Odden, Peer Gynts vei 18, Lillehammer.

MOSS FILATELISTKLUBB, Moss.
Formann Trygve Jørgensen, Lyngveien 7, Moss.
Bytteleder Ing. Leif Mürer, Torgny Segerstedtsv. 16, Jeløy.

NOTODDEN FILATELISTKLUBB, Notodden.
Formann Nils O. Thvedt, Eidsvollsgt. 5, Notodden:
Bytteleder Øystein Dragland, Osc. Nissensgt. 4, Notodden:

OSLO FILATELISTKLUBB, boks 298, Oslo 1.
Formann Anders Evensen, c/o: Sev. Dahl's Assurance-
kontor A/S, boks 1277 — Vika, Oslo.
Bytteleder Kristen Hangeraa, Arnebråtv. 7, Smestad.

SKIEN FILATELISTKLUBB, Skogplassene, Skien.
Formann Karsten Ramstad, Skogplassene, Skien.
Bytteleder Asbjørn Haugen, Farmannsgt. 20, Skien.

STAVANGER FILATELISTKLUBB, Bjørnstjerne Bjørnsonsgt. 20,
Stavanger.
Formann S. Evensen, Bj. Bj.g: 20, Stavanger:
Bytteleder Jacob Schawland, Øvre Stokka, Stavanger.

ØRSTA FILATELISTKLUBB, Ørsta.
Formann kunstmålar Karl Straume, Hovdebygda p. å.
Bytteleder kjøpmann Sigurd Sveen, Ørsta.

AALESUND FILATELISTKLUBB, Lihaugt. 2, Ålesund.
Formann Nikolai Helseth, Keiser Wilhelmsgt. 25, Ålesund.

De respektive klubbstyres bes skrive til
NFT's redaksjon, boks 49, Minde — Bergen, ved forand-
ringer, tilføyelser o. l. til ovenstående fortegnelse.

Nr. 9 – NOVEMBER 1964 – 23. årgang

norsk FILATELISTISK TIDSSKRIFT

Redaktører: F. C. MOLDENHAUER JR. (ansv.) og EIVIND EVENSEN

Knudsens 60 øre 1910 - 1926.

Av T. Soot-Ryen

Studiet av denne 60-øren har interessert meg i mange år, helt siden jeg under krigen fant de 4 fellingstypene (Nordisk FT 1942). Etter hvert har jeg hatt anledning til å studere mellom 15 og 20 tusen merker og takket være byråsjef Tommelstads elskverdighet har jeg fått se alle prøveark i Postmuseet. Frimerkeforvalter Korstvedt har elskverdighetst latt meg gjennomgå kontorets protokoller slik at alle data kunne verifiseres. Jeg vil be disse herrer motta min beste takk og likeså D. Thune-Larsen som har latt meg låne den verdifulle marginalsamlingen, A. Holmboe, T. Solheim og R. Breda Sørensen for velvillig hjelp med materiale.

Selv om jeg ikke anser undersøkelsene av dette merke på langt nær avsluttet håper jeg at enkelte kan dra nytte av det jeg har funnet ut. Når jeg nedenfor behandler dette merke så inngående er det særlig for det innblikk man får i alle de ting som kan forekomme under frimerkefremstillingen.

Klisjéfremstilling og fellingstyper.

Gravør Rui var ferdig med omgravingen av originalstemplet i juni 1909. Norges Bank fremstilte samme måned annenoriginalene for hver verdi. Allerede i heftet for 30. juni 1909 av Nordisk FT kan man lese: «Bureauchef Helsing har vist os Aftryk af de nye Originalstempler, som Norges Banks Trykkeri har udført....». Knudsens trykkeri har sannsynligvis fått

disse annenoriginaler like etterpå for å gå igang med klisjéfremstillingen av de forskjellige verdier.

For 60-øren, og sannsynligvis også for de andre verdier, ble det tatt 4 fellingser som ble satt sammen til en fellingsblokk. Denne fellingsblokken ble brukt til fremstilling av alle de nødvendige klisjeer i årene 1910 til 1926. De ferdige klisjeer ble delt opp i horisontale par som så anventes til å sette opp trykkformen av 100 klisjeer. Man kan lett se at to og to klisjeer danner par med parallelle over og undersider og med en jevn avstand mellom merkene på omtrent 3¼ mm, mens det er uregelmessigheter hvor to par støter sammen i parallellitet og avstanden som oftest er mindre, ned til 2¼ mm. Unntagelsesvis forekommer det at trykkeriet har delt et par, tatt bort en beskadiget klisje og satt en annen i stedet.

Heldigvis får en si ble de 4 fellingser i fellingsblokken litt forskjellige slik at det er mulig å kjenne igjen klisjeene og dermed frimerkene. Riktignok forekommer det noen ganske få klisjeer, særlig i de første år, som krever atskillig erfaring for å bestemmes riktig, men de aller fleste er ikke vanskelige å ta og par og strips, som ikke er uvanlige, er til god hjelp.

De fire fellingstypene ble beskrevet i Nordisk FT 1942. Uheldigvis nummererte jeg dem etter det ark som da fantes i frimerkeluken hvor ft. 1 sto som merke nr. 1 mens det viser seg at ft. 3 sitter som nr. 1 i alle de andre ark som jeg har sett. Imidlertid tror jeg ikke det spiller noen rolle.

Med henvisning til figurene for ft. 1, 2 og 3 kan fellingstypene beskrives slik:

Ft. 1. Klisjeene i denne type er litt større enn de øvrige og måler 20,8 x 19,7 mm,

(Forts. s. 179).

Den 5. oktober var det møte i Oslo Filatelistklubb under ledelse av formannen Anders Evensen. Det var Norgeskatalogen som var hovedemnet, og etter kåseri av katalogkomiteens formann, Niels Nickelsen, forlangte Aasen ordet og foreslo i følge referatet: «et samarbeid mellom katalogkomiteen og Norsk Filatelistisk Tidsskrift, slik at prisjusteringer kunne trykkes i tidsskriftet og på den måten overføres til katalogen. Dette fordi det er to år til neste katalog utkommer.»

Ja, Aasen er inne på noe der, men det er trist å si at det ikke er noen ny tanke han lufter. Det faktiske forhold er at under den nå så herostratisk berømte pressekonferanse i anledning av bind I av Håndboken nevnte Brecke at det kanskje var en idé med supplements til Norgeskatalogen i NFT. Samme aften mens OFK's tartarsmørbrød ennå satt i tennene gjorde vi henvendelse til OFK's formann med forespørsel om vi kunne få et samarbeid slik at tillegg og justeringer til Norgeskatalogen kunne tas inn i tidsskriftet. Formannen, Anders Evensen, lovte å ta saken opp i styret, og eventuelt med katalogkomiteen. Det er nå gått ganske nøyaktig 1½ år siden dette skjedde, men hittil har vi ikke hørt noe.

For noe over et halvt år siden, nærmere bestemt i vårt marsnummer i år, har vi en leder som vi kort og godt kalte «Norgeskatalogen». Midt i annen spalte skriver vi: «En ting vi også vil påpeke er at Norsk Filatelistisk Tidsskrift eksisterer, og med glede står til tjeneste for NK med å bringe korrigeringer og komplettering. Vår henvendelse til OFK i den anledning har ikke avstedkommet noen reaksjon, men vi har tid til å vente, og det er å håpe at vi i fremtiden kan bringe tillegg til NK.»

Norgeskatalogen og NFT

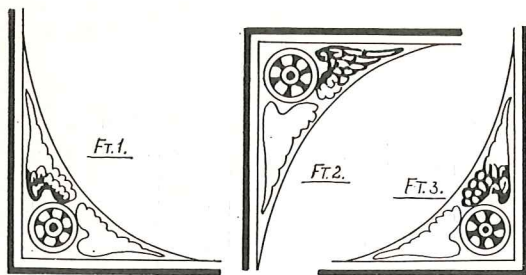
Det som forbauser oss er at dette ikke ble gjort kjent på OFK's møte. Formannen sa etter referatet å dømme ikke et ord om det, og Brecke kunne da, som sant er, fortelle at det var korrespondert om denne saken.

Nå er ikke referatet fra møtet helt entydig, idet det er vanskelig å bli klar over om det var Rebolledo eller formannen som anbefalte å bruke midtsidene i tidsskriftet til endringer i katalogen. Nå, det er nå av mindre betydning — plasseringen i bladet skal vi nok bli enige om, men realiteten i saken kom ingen inn på — nemlig en tilatelse fra OFK og eventuelt katalogkomiteen til å trykke tillegg til NK i NFT. Hvorfor er oss ubegripelig. Norgeskatalogen er OFK's eiendom, og klubben står økonomisk ansvarlig for dens utgivelse. Enig eller ikke enig — det vedkommer ikke saken i denne anledning. Men det som forbauser oss er at når tidsskriftet tilbyr seg å være et serviceorgan for dette tiltaket, så avstedkommer ikke det noen reaksjon i det hele tatt fra klubbens ansvarlige ledere. De husker ikke engang at saken har vært fremme. Vi i tidsskriftet sitter fremdeles og venter på svar på vår muntlige henvendelse for 1½ år siden.

At formannen, eller altså eventuelt Rebolledo, betvilte at det skulle være mulig å holde prisene à jour, forstår vi ikke. Vi kan heller ikke være enig i at det ville bli slikt et kjempearbeid. Handlerlisten kommer da med bare et par måneders mellomrom til sine tider, og ved å sammenholde prisene der med auksjonspriser i inn- og utland, skulle det være en smal sak å komme med supplements i tidsskriftet vår og høst. Vi kan ikke forstå annet enn at det lett må la seg gjøre.

Når vi skal være ærlig så synes vi at katalogkomiteen i OFK måtte gripe vårt tilbud med begge hender. På den måten kan de vise at de følger med i det som skjer, og at Norgeskatalogen virkelig er katalogen for alle Norge-samlere. Det er jo ingen som det siste året har gjort annet enn narr av de priser som 63-utgaven av NK opererte med. Den samme skjebne vil nok også vederfares 65-utgaven, men ved å benytte seg av NFT vil Norgeskatalogen hele tiden være i takt med utviklingen.

Knudsens 60 øre 1910 - 1926 (Forts. fra s. 177)

mens de andre er 20,3 x 19,4 mm naturligvis med små variasjoner. Nedre venstre ving, nr. 6, har lille dekkfjær 2 og 3 sammenhengende. Dette er typisk for ft., men enkelte ft. 3 kan ligne noe, særlig i eldre trykk.

Ft. 2. Venstre øvre ving, nr. 2, har brudd nederst mellom 3. svingfjær og 3. dekkfjær. Undertiden er bare grenselinjen svakere nederst og noen få ganger ser den ut til å være jevntykk. Ofte har nedre indre rammelinje brudd under ving 5 eller er svak.

Ft. 3. Kjennetegnene for ft. 1 og 2 mangler. I ving 4 er 3. smådekkfjær oftest sigdformet og dratt ut i en spiss. Denne fellingstypen er den vanskeligste å bestemme.

Ft. 4. Har flere karakteristiske linjebrudd. Et i ovalens 7. bundlinje regnet fra høyre. Et i ovalens omramningslinje innenfor ving 8's store svingfjær 2, et over G i NORGE og et — senere to — under stolpen av R i øre. Dessuten har øvre indre rammelinje oftest et brudd over første svingfjær i ving 2. I de første trykk er bruddene meget svake og noen av dem kan mangle, men med litt øvelse kan de sees. I de to siste trykk er det nesten alltid to brudd under R i øre.

Hvis man vil ordne sine merker etter fellingstypene bør ft. 4 tas ut først, så ft. 1 og deretter forsøke å skille de to resterende, par og strips er til god hjelp under sorteringen.

Sammensetningen av Poststyrets prøveark.

Månedsmarginalene står enten på venstre eller høyre side av arket og betegnelsen A betyr marginal på venstre side, B på høyre side. Nu har sannsynligvis dette ikke så meget å si da marginalene kan flyttes under trykningen. Alle ark har små firkantede prikker ca. 11 til 11½ mm over og under platen mellom 5. og 6. merkerad, oftest nærmest den siste.

Arkenes sammensetning fremgår av vedføyede skjema. En del bemerkninger kan likevel være på sin plass. Man må gå ut fra at dette var arkenes oppstilling da hver trykning tok til.

1910 A og B og 1914 A er identiske hva fellingstyper angår selv om enkelte par kan være byttet ut. 1910 B har påskriften «1910—11. Foreslaas antatt. 16/8 10» og 1914 A: «1914—1915. Foreslaas godtatt. 6/10 14». 1910 A har vannmerke 3, 1914 A vm. 4. De er satt sammen av 29 par ft. 1—2 og 21 par ft. 3—4.

1918 A har en annen oppsetning med i all fall en del av de samme klisjeer. Påskrift: «Kan trykkes 4/3 18 1917—18». Vm. 2, 24 par 1—2, 26 par 3—4.

1919 A har i allfall de vertikale par-rader 2 og 3 felles med 1918, likeså en god del andre, mens noen er byttet ut. Merke nr. 95 er en enkelklisje ft. 1 som er satt inn litt skjevt. Som en annen merkverdighet bør merkes at også nr. 87 er en løs klisje ft. 4 som står mellom to andre av samme fellingstype slik at man får en 3-strip av ft. 4. Et morsomt objekt for en samling. Påskrift: «1918/19. Foreslaas godtatt 10/1 19». Vm. 4. 26 par 1—2, 24 par 3—4 (nb. nr. 87).

1921 B har muligens de 3 øverste rader og høyre rad og en del til fra 1919 A. Påskrift: «Godtaes. 8/1 21 Term 20/21». Vm. 4. 26 par 1—2, 24 par 3—4.

1924 B har helt nye klisjeer og oppsetning. Påskrift: «Term 1924/25 Godtas 5/12 24». Vm. 4. 27 par 1—2, 23 par 3—4.

Loven og profetene

I forrige nummer hadde tidsskriftet under overnevnte tittel en leder der de etterlyste resultatet av arbeidet til den lovkomiteen som ble valgt på landsmøtet på Geilo. Da tidsskriftet rettet kritikk mot komiteen må det være meg tillatt som dens formann å spørre hvor lovforslaget er blitt av. La meg da få bringe følgende faktiske opplysninger: Komiteen består altså av Leiv A. Brecke, Gustav A. Karlsen og undertegnede som formann.

Forslag til nye lover ble utarbeidet av meg og med kommentarer sendt komiteens medlemmer i brev av 2. november 1962.

Etter at forslaget var gjennomgått av komiteens medlemmer bl. a. ved konferanse i Oslo, ble forslaget i brev av 18. oktober 1963 sendt Forbundet.

I brev av 26. februar 1964 kom forslaget i retur fra Forbundet etter at de respektive styremedlemmer hadde behandlet det, og med det gledelige resultat at Forbundets styre hadde lite å tilføye. I brev av 17. mars 1964 gikk alt i retur til Oslo med ytterligere kommentarer. Det var siste gang undertegnede hadde befattning med sakens dokumenter.

Det er derfor grunn til å spørre hvor lovforslaget befinner seg. Lovkomiteen er i hvert fall ferdig med sitt arbeid. F. Walter-Johannessen.

1910 A,B,1914 A.

3	4	1	2	3	4	3	4	3	4
3	4	3	4	1	2	3	4	1	2
3	4	1	2	1	2	1	2	1	2
3	4	1	2	1	2	1	2	3	4
3	4	1	2	1	2	1	2	1	2
1	2	3	4	1	2	1	2	1	2
3	4	1	2	1	2	1	2	3	4
1	2	3	4	1	2	3	4	3	4
1	2	3	4	1	2	3	4	1	2
1	2	3	4	3	4	1	2	1	2

1921 B.

3	4	1	2	1	2	3	4	3	4
3	4	1	2	1	2	3	4	1	2
3	4	1	2	1	2	1	2	3	4
1	2	3	4	1	2	3	4	1	2
3	4	1	2	3	4	3	4	1	2
1	2	3	4	1	2	1	2	3	4
3	4	3	4	1	2	3	4	1	2
3	4	3	4	1	2	3	4	1	2
1	2	3	4	3	4	1	2	1	2
3	4	3	4	1	2	1	2	1	2

1926 B. R.B.Sørensen.

1	2	1	2	3	4	3	4	3	4
3	4	1	2	3	4	1	2	1	2
3	4	3	4	3	4	1	2	3	4
1	2	1	2	3	4	1	2	1	2
1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
1	2	3	4	1	2	1	2	3	4
3	4	3	4	3	4	3	4	1	2
1	2	3	4	3	4	1	2	1	2
3	4	1	2	3	4	3	4	3	4
1	2	3	4	1	2	3	4	1	2

1926 B har ingen likhet med 1924 B. Påskrift: «Terminen 1926/27. Godtas 11/6 26.» Vm. 1. 24 par 1—2, 26 par 3—4.

1918 A.

3	4	1	2	1	2	3	4	3	4
3	4	1	2	1	2	3	4	1	2
1	2	1	2	1	2	1	2	3	4
3	4	3	4	1	2	3	4	3	4
3	4	1	2	3	4	1	2	1	2
3	4	3	4	1	2	1	2	3	4
3	4	3	4	1	2	1	2	1	2
3	4	3	4	3	4	3	4	1	2
3	4	1	2	3	4	3	4	1	2
1	2	3	4	1	2	3	4	1	2

1924 B.

3	4	3	4	3	4	1	2	3	4
3	4	3	4	1	2	3	4	1	2
1	2	3	4	3	4	3	4	1	2
1	2	1	2	3	4	3	4	3	4
3	4	1	2	1	2	1	2	1	2
3	4	1	2	1	2	1	2	1	2
1	2	3	4	1	2	3	4	1	2
1	2	1	2	1	2	3	4	1	2
3	4	3	4	1	2	1	2	3	4
3	4	1	2	1	2	1	2	3	4

1919 A.

3	4	1	2	1	2	3	4	3	4
3	4	1	2	1	2	3	4	1	2
3	4	1	2	1	2	1	2	3	4
3	4	3	4	1	2	1	2	1	2
3	4	1	2	3	4	1	2	1	2
3	4	3	4	1	2	1	2	3	4
1	2	3	4	1	2	1	2	1	2
3	4	3	4	3	4	3	4	1	2
3	4	1	2	3	4	4	4	1	2
1	2	3	4	1	2	3	4	1	2

1926 B.

3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
3	4	1	2	3	4	3	4	1	2
3	4	1	2	3	4	1	2	1	2
1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
3	4	1	2	1	2	3	4	1	2
3	4	3	4	3	4	3	4	3	4
1	2	3	4	3	4	1	2	1	2
3	4	3	4	3	4	3	4	3	4
3	4	3	4	1	2	3	4	3	4
1	2	1	2	1	2	1	2	1	2

Andre ark og marginaler.

Mens de hittil nevnte prøveark var utaggete har jeg også sett enkelte perforerte ark. Postmuseet har således 1919 A på gult papir med samme oppsetning som prøvearket samt 1924 B (= ark sett hos A. Holmboe) med en oppsetning som stemmer med 1926 B prøveark. Postmuseet har også en utagget 6-blokk 1918 A hvor ft. 3—4 sitter som nr. 21—22 samt en utagget 6-blokk 1924 B med ft. 3—4 som nr. 29—30.

R. B. Sørensen har et ark 1926 B med en helt ny oppsetning ulik andre ark fra 1924 og 1926, men lik de to halvark som Vold Johansen undersøkte for meg i 1942 unntatt merkeparet 23—24 som der var ft. 3—4. Arket har 26 ft. 1—2, 24 ft. 3—4.

I Thune-Larsens marginalsamling kan merkes 6-blokk 1919 B med nr. 9—10 til 29—30 med fellingstypene 3—4, 1—2 og 1—2. En 3-strip 1919 B på gult papir har ft. 4 stående som nr. 80, 90 og 100. Det samme finner man på en 6-blokk 1921 B. En 4-blokk 1926 B har ft. 1—2 som nr. 9 og 10.

Jeg har bare sett marginalstilling A på 1910, 1914, 1918 og 1919, men stilling B er sett på alle unntatt 1914.

Papir.

Til 1922 ble papiret levert av Alvøen, men da ble leveransene sannsynligvis overtatt av Hamang. Papirets konsistens og fargetone ser ut til å variere meget innen en og samme trykning, men en del generelle opplysninger kan kanskje være av interesse. 1910-papiret er tynt, men tett, trykket sees fra baksiden, det er svakt gullig tonet. 1914-papiret er tykkere, mer porøst og ujevnt og trykket sees ikke tydelig på baksiden. Det er nesten rent hvitt og skiller seg godt ut fra 1910-papiret. 1918-papiret er tonet, svakt til gulaktig, ganske tykt, ofte med dårlig perforering, tydelig masket. 1919-papiret varierer fra nesten hvitt til gult, er ofte ganske tykt og tydelig masket og er derfor lett å skille fra papiret 1910. 1921-papiret er også hvitt til tonet og varierer noe i tykkelse, men er gjennomgående tynnere enn 1919-papiret. 1924-papiret er relativt tykt nesten hvitt til svakt tonet og litt masket, mens 1926-papiret er tonet, tynnere og likesom småhullet. Forskjellige grader av gult papir forekommer i alle leveringer etter 1918.

Disse notater er sannsynligvis ikke til stor hjelp. Skal en få en ordentlig oversikt over frimerkepapirene i denne perioden må man vurdere alle merkeverdier under ett.

Alt papir har vannmerke I i stillingene 1 til 4. Ofte er trykket slik at bare deler av vannmerket er synlig øverst og nederst. Som en kuriositet kan nevnes at et vannmerke mangler på prøveark 1910 A så merke nr. 4 der er helt uten vannmerke. Teoretisk kan altså merkeradene 4 til 94 eller 6 til 96 oppvise et merke uten spor av vannmerke.

De tykkere tydelig maskete papirer fra 1918, 1919 og delvis 1921 har ofte dårlig tagging. Merkenes totalbredde varierer noe, opp til ½ mm. De smaleste har 13 tagger på kortsidene de bredere 14 tagger inklusiv hjørnetaggene. Perforeringsmaskinen må ha vært uregelmessig innstillet.

Farger.

Det er vel neppe noe som er vanskeligere enn å beskrive frimerkefarger. To mennesker ser ikke fargene likt og et objektivt sammenligningsgrunnlag mangler vi ennå.

Fargene i en og samme trykning kan se temmelig forskjellig ut etter den fargetetthet som ble brukt eller etter papirets kvalitet. Likevel ser det ut til at det går an å skille 60-øren i fargegrupper. For å oppnå det må en bruke både dagslys og lampelys.

Man kan noenlunde lett skille ut 3 grupper: rent blå til ultramarinaktig blå, grågrønnaktig blå til grønnlig blå, mørke, oftest fett trykk, og så en gruppe som i lampelys nesten er smaragdgrønn. Noen merker kan naturligvis volde vanskeligheter. Kronologisk har vi ultramarinaktig blå, blå, grønnaktig blå og til slutt de merker som oftest virker lyseblå i dagslys, men skinner i smaragd i lampelys. Det viser seg at de ultramarinaktige blå skriver seg fra 1910-trykningen, mens 1914 og 1918 er temmelig mørke og rent blå. Trykningen 1919 er også blå undertiden med svak ultramarin draging. 1921 er grågrønnlig-blå mørk eller lys og enkelte mer utpregete grønnaktig-blå er vanskelige å skille fre de neste trykningene. Man må også huske på at gulaktig papir gir svak grønnlig tone på merker av alle trykninger.

1924 er gjennomgående lysere enn 1926, men fargene varierer såpass at de kan være svært lik hverandre.

Opplag.

Nedenstående tabell viser de forskjellige leveringer fra trykkeriet, makulatur også regnet i % av gode merker, alt med tilsvarende marginaler.

Marginal	Godkjent	Leveret	Gode merker	Makulatur	%
Aug. 1910	16/8—10	31/8—10	516.700	8.500	1.60
Okt. 1914	6/10—14	20/10—14	1.003.000	47.000	4.68
Mars. 1918	4/3—18	28/5—18	1.035.900	14.100	1.36
Jan. 1919	10/1—19	4/2—19	2.043.600	56.400	2.27
Jan. 1921	8/1—21	1/2—21	500.000		
		8/2—21	4.000.000		
		15/2—21	625.300	124.700	2.43
Dec. 1924	5/12—24	16/12—24	500.000		
		23/12—24	2.200.000		
		6/1—25	213.500	236.500	8.12
Jun. 1926	11/6—26	13/7—26	2.005.900	94.100	4.69
			14.643.900	581.300	4

Frimerkepressen går.

Danmark.

12. november, Dansk Fredning, 25 øre brun, alminnelig og fluoriserende papir.

Grønland.

26. november, språkforskeren Samuel Kleinschmidt, 35 øre rød, alminnelig papir.

Burundi.

23. oktober, olympiaden i Tokio, 0.50, 1.—, 3.—, 4.—, 6.50, 8.—, 10.—, 14.—, 18.— og 20 F. Opplaget varierer mellom 100 000 for den laveste og 25 000 for den høyeste verdi. Dessuten ble det utgitt et utagget miniatyrark av de 2 høyeste verdier med tillegg, nemlig 18 + 2 og 20 + 5 F i et opplag av 25 000.

Ceylon.

Utgavedato ikke oppgitt, bruksserie med ny myntfot, 60 cents og 1 Rp.

Fiji.

24. oktober, flypostruten Fiji-Tonga 25 år, 3 d, 6 d og 1/—.

Gibraltar.

Utgavedato ikke oppgitt, bruksseriens merker i verdiene 3 d og 6 d overtrykket «NEW CONSTITUTION 1964».

Israel.

30. november, nasjonal frimerkeutstilling, TABAI, IL 0.57, flerfarget. Motiv vennskapet Afrika—Israel. Samme merke blir også utgitt

som miniatyrark i størrelse 7 x 12 cm, utagget. Salgsprisen for dette er IL 1.—.

Utgavedato ikke oppgitt, Eleanor Roosevelt, IL 0.70.

Utgavedato ikke oppgitt, 16. sjakkolympiade, IL 0.12 og 0.70 med det internasjonale sjakkolympiade-symbol.

Utgavedato ikke oppgitt, merke til minne om blokadebryterne, IL 0.25, flerfarget.

Jamaica.

16. november, 10. parlamentariske Samveldekonferanse, 3 d, 6 d og 16 d. Merkene er trykt på papir med vannmerke ananas.

Malavi (Nyassaland).

1. desember, julefrimerker, 3 d, 6 d, 1/3 d og 2/6 d.

Polen.

28. september, 100 årsjubileet for den første Internasjonale, 60 Gr.

November, hageblomster, 20, 30, 40, 60 og 90 Gr. og 1.35, 1.50, 1.55, 2.50, 3.40, og 5.60 Zł.

Tyrkia.

4 oktober, Den internasjonale Dyrebeskyttelses dag, 10 + 5, 30 + 5, 50 + 5, 60 + 5 og 100 + 5 kurus. Merkene er i flerfargetyrkk og gjengir tyrkiske feraser. Mest kjent er vel angoragjeten på 30 kurus verdien. 400 000 av hver verdi.

10. oktober, olympiaden i Tokio, 10 + 5, 50 + 5, 60 + 5 og 100 + 5 kurus, flerfargetrykk, 500 000 av hver verdi.

Jugoslavia - idag og igår

Av Trygve Sommerfeldt.

Filatelisk har Jugoslavia meget å gi en samler — på samme måte som landet også har meget å gi en turist. Landets historie er meget interessant og området har hatt store politiske forandringer gjennom de siste 100 år. Det avspeiler seg i landets frimerkehistorie.

Norge har en god forbindelse med Jugoslavia som våpenbrødre fra den siste krig — og det er for oss norske hyggelig å reise rundt i landet.

Hvorfor da ikke også legge landet under vårt filateliske interesse-område — det inneholder alle grupper innen filateliske samlermåter, fra platerekonstruksjon, varianter, posthistorie til motivsamling.

Vi får først friske litt opp i vårt kjennskap til Balkans historie for å få bakgrunnen for dagens Jugoslavia.

Grekenland ble selvstendig allerede i 1830, mens Balkan ellers var under Tyrkias herredømme.

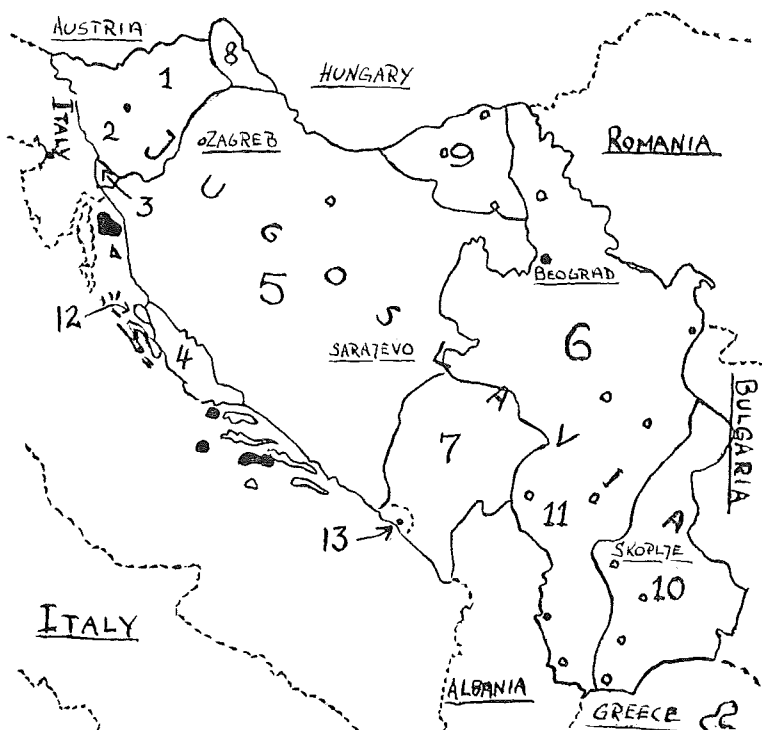
Ved Berlinerkongressen i 1878 ble Tyrkias europeiske områders status forandert og dette fortsatte etter Balkankrigen 1912—13.

Vi skal ved denne anledning holde oss til de land som danner dagens Jugoslavia — og får ta resten av Balkan ved senere anledning.

BOSNIA-HERZEGOWINA anvendte like til 1879 tyrkiske merker — så kommer De over poststempler på tyrkiske merker som BOSNA (Sarajevo), MOSTAR, TRAVNIK så blir det interessante førstesider av Deres Jugoslavia-samling.

Etter Berlinerkongressen i 1878 ble området okkupert og forvaltet av den keiserlige østerrikske og kongelige ungarske forsvarsmakt. Like til 1906 er Bosnia's merker uten tekst på grunn av daværende sprogstrid mellom Østerrike og Ungarn. Intet nytt under solen — det kjenner vi jo til på våre breddegrader også.

Etter den 1. verdenskrig ble Bosnia-Herzegovina innlemmet i den nyopprettede stat Jugoslavia.

1 Nord-Slovenia, 2 Syd-Slovenia, 3 Fiume-Kupa sonen, 4 Dalmatia, 5 Kroatia, 6 Serbia, 7 Montenegro, 8 Medjumurje, 9 Vojvodina, 10 Makedonia, 11 Kossovo, 12 Zara, 13 Kotor.

MONTENEGRO (Svarte fjell) ble en selvstendig stat allerede i 1874 og anerkjent som sådan på Berlinerkongressen. Det var fyrstedømme til 1910 og kongedømme fra 1910 til 1918.

De første frimerker fra Montenegro bør vel samles ubrukt, (eller på brev, Red.) da restbeholdningen av frimerkene i sin tid ble overlatt frimerkehandlere i Berlin som stempelt disse for samlerbruk.

I 1917/18 var landet besatt av Østerrike/Ungarn idet landet kjempet mot Centralmaktene på Serbia's side. Okkupasjonsmaktene utga 4 merker — Bosnia-merker overstemplet Montenegro.

I 1918 ble landet innlemmet i den nyopprettede stat Jugoslavia.

SERBIA var selvstendig fyrstedømme fra 1866 — og kongedømme fra 1880 — anerkjent av Berlinerkongressen som sådant.

Under den 1. verdenskrig var landet besatt av Østerrike/Ungarn, og er representert i samlingen med de to Bosnia-serier overtrykt «Serbien»,

en serie med «Serbien» på skrå og en med «Serbien» overtrykt vannrett.

I 1918 ble landet innlemmet i den nyopprettete stat Jugoslavia.

Disse 3 land danner grunnlaget for dagens Jugoslavia sammen med Kroatia og Slovenia fra det i 1918 falne østerrikske/ungarske monarki.

Felles for disse 3 land er interessante førsteutgaver, som kan gi en filatelist mang en hyggelig stund.

Slovenerne, kroatene og serbernes stat ble dannet 29. oktober 1918, og kongerikene Serbia og Montenegro kom til 1. desember 1918. Landet bar inntil 1928 navnet «Kongeriket til serberne, kroatene og slovenerne» og først fra 1928 dagens navn, Jugoslavia.

Landets første frimerker er som vanlig for nye stater. Først blir restbeholdninger av områdets tidligere frimerker overstemplet. Det er også tilfelle med de første serier for den nyopprettede stat Jugoslavia. Merker fra Ungarn og Bosnia-Herzegowina ble overstemplet. Den første selvstendige utgave hadde motiv «lenkene brytes» — friheten er sikret! — ja, var den det?

I mellomkrigstiden erindrer vi at kong Alexander ble myrdet i Marseilles 9. okt. 1934 — begivenheten er minnet med sørgekant på merkene med kong Alexander's portrett, Kong Peter — enda bare et barn — overtar kronen. — Italienerne og tyskerne rykker inn i landet til disse menneskene som ikke har nydt friheten i 25 år enda.

Vi kommer så til den avvekslende posthistorie i *Jugoslavia under den 2. verdenskrig*.

For okkupasjonsmerker kan det ofte være et spørsmål under hvilket land man skal ha disse i sin samling — skal tysk okkupasjon av Serbia være i Tysklandssamlingen eller i Serbia-samlingen?

Jeg gjør det selv på den måte at jeg har en innholdsfortegnelse foran i albumet — skrevet på maskin. I tillegg til albumets innhold har jeg nevnt de områder som gjerne kunne ha vært med i albumet, som hører med til området.

I innholdsfortegnelsen til albumet Jugoslavia bind I for eksempel: Innhold: Bosnia, Montenegro, Serbia, Kroatia.

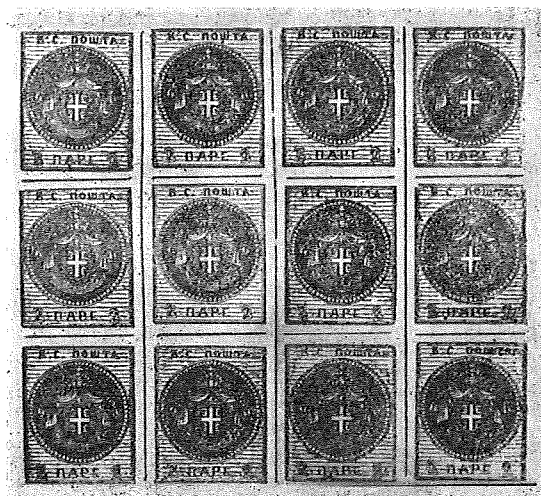
Nederst på siden kommer så i tillegg:

I album Tyskland bind II: Montenegro 1943—44 som tysk vasallstat og Serbia 1941—44 som tysk vasallstat.

I album Østerrike: Serbia — østerriksk-ungarsk okkupasjon under 1. verdenskrig.

I denne oversikt vil jeg imidlertid ta for meg Jugoslavia's område i dag og deres filatelistiske historie under den 2. verdenskrig.

Det var i 1941 at tyskerne og italienerne rykket inn i Jugoslavia. Da den italienske front falt sam-

Serbias første portomerker.

men i 1944, rykket også tyskerne inn i området tidligere besatt av italienerne — men i 1945 må også tyskerne trekke seg vekk fra sine erobringer. Disse historiske begivenheter avspeiler seg i en rekke forskjellige frimerkeutgaver — utgaver man ikke kjenner bakgrunnen til uten å få området kartlagt på den måte som jeg nu skal gjøre:

I mitt album — Yvert-album i dette tilfelle — har jeg skrevet en side med oversikt over områdets skiftende karakter under siste verdenskrig, slik at man har en oversikt over grunnen til de forskjellige frimerkeutgaver — på en annen side har jeg et kart, som også er avbildet i tidsskriftet her. Ved slike opplegg synes jeg en frimerkesamling gir mere liv, man får vist områdets posthistorie — bakgrunnen for de forskjellige utgaver.

SYD-SLOVENIA (LJUBLJANA) ble i 1941 annektert av Italia. Her ble de jugoslaviske merker som var i området overstemplet R. COMMISARIATO CIVILE TERRITORI SLOVENI OCCUPATI LUBIANA.

Da den italienske front falt sammen, ble området besatt av tyskerne — som kalte det LAIBACH.

Tyskerne utga i den anledning italienske merker overstemplet PROVINZ LAIBACH LJUBLJANSKA POKRAJINA og senere kom egne utgaver for landet.

FIUME-KUPA ZONE — ligger også her oppe i grenselandet mellom Jugoslavia og Italia — og området har en lang og vekslende filatelistisk historie. I dag finner man ofte ikke Fiume på kartet — Rijeka er det jugoslaviske navn for Fiume, og da området i dag er jugoslavisk, er det det navn som gjerne benyttes på kartene i dag.

Min første side Fiume består av østerrikske og ungarske merker brukt i Fiume før 1918 — da

byen og området tilhørte det østerrikske-ungarske dobbelt-monarki.

I 1918 rykket kroatisk tropp inn i byen — 28. oktober — 17. november hadde de byen besatt og ville ha den innlemmet i sin nye stat Jugoslavia. Men tiden var ennå ikke moden — det skulle gå nesten 30 år før dette skjedde, i 1947 ble nemlig byen lagt under Jugoslavia.

Fiume's historie i disse 30 år er interessant — la oss gå tilbake til 1918 — de allierte var ikke så begeistret for jugoslaviske forsøk på å få denne by innlemmet i sitt land og i des. 1918 rykket engelske og franske tropper inn og var der like til sept. 1919.

I september 1919 rykket Gabrielle D' Annunzio inn i Fiume — for å sikre byen for Italia — de engelske og franske okkupasjonsstyrker gjorde intet — heller ikke italienerne — de satt vel heller i all hemmelighet pris på aksjonen. Den 20. september ble byen erklært som fristat under Gabrielle D'Annunzio's ledelse.

De første frimerker utgitt i Fiume som fristat, er de vanlige ved et områdes nye status — tidligere frimerker overtrykket. I dette tilfelle ungarske merker overtrykket Fiume, senere kommer merker med egne motiver.

Så har De kanskje kommet over frimerker fra Fiume overstemplet REGGENZA ITALIANA DEL CARNARO og disse merker igjen overstemplet ERBE eller VEGLIA — ja, det er Gabrielle D'Annunzio's besettelse av de to jugoslaviske øyer Veglia og Erbe mellom 13. november 1920 og 5. januar 1921.

Den 22. februar 1924 ble Fiume's merker overstemplet Regno d'Italia — Fiume er italiensk — Gabrielle D'Annunzio's drøm er gått i oppfyllelse!

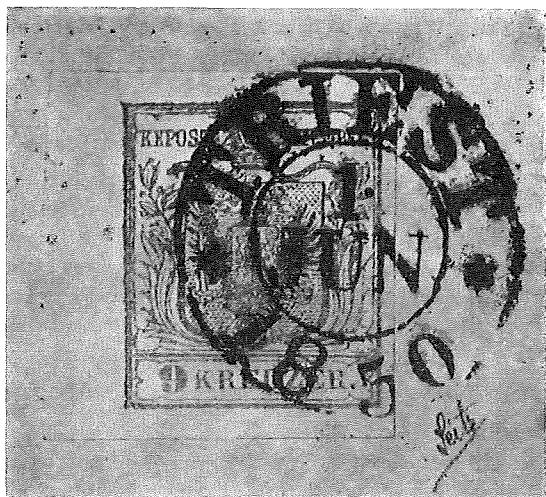
Da italienerne og tyskerne rykket inn i Jugoslavia i 1941, tar jugoslaverne offensiven og besetter Fiume fra 6. april til 14. mai 1941, og det anvendes jugoslaviske merker med overtrykk ZONE OCCUPATA FIUMANO KUPA — som det sees, varte besettelsen 5— 6 uker og området anvender igjen italienske merker.

I 1945 ble det anvendt merker fra den Italienske Sosiale Republik overstemplet 3.V.1945 — Fiume Rijeka. Høsten 1945 besatte Jugoslavia Fiume og foreliggende merker ble overstemplet Istra, og senere egne merker.

I 1947 ble Fiume lagt under Jugoslavia og vanlige jugoslaviske merker blir anvendt.

Når Istra ble overstemplet på Fiume-merker i 1945, er det fordi disse merker ikke dekket bare Fiume, men også halvøya Istrie, og hele denne tilfalt Jugoslavia i 1947 sammen med Fiume.

På den andre siden av halvøya har vi TRIESTE, hvor det også har vært en skiftende historie avspeilet i byens filateli.

Østerriksk merke stemplet Trieste.

Inntil 1919 tilhørte Trieste Østerrike. Etter 1. verdenskrig tilknyttet Italia, skilt fra sitt område ved politiske grenser og tollsranker.

TRIESTE ble besatt av Jugoslavia i 1947 og det ble anvendt de nettopp nevnte merker, utgavene fra Istrie. En del av Trieste var besatt av de allierte og det ble anvendt den amerikanske militær-regjerings merker overstemplet A.M.G.V.G.

I 1948 ble Trieste delt i italiensk (Sone A) og jugoslavisk (Sone B) med hver sine frimerkeutgaver like til 1953, da de respektive soner tilfalt de respektive land.

En rekke områder av Jugoslavia ble ved de italienske og tyske innrykninger i landet i 1941 gitt til nabolandene.

NORD-SLOVENIA ble innlemmet i det stortyske rike, hvor grenselandet Østerrike allerede var innlemmet — kun poststemplet forteller at frimerkene er anvendt i Nord-Slovenia.

MEDJURMURJE og **VOJWDINA** fikk Ungarn og her viser også kun poststemplet at frimerkene er anvendt i området.

MAKEDONIA gikk til Bulgaria og vanlige bulgarske merker ble anvendt. Ved Bulgaria's inntreden i krigen i 1944 på de alliertes side ble Makedonia besatt av tyskerne og erklærte seg selvstendig! Regjeringen satt ved «makten» fra 8. september til 13. november 1944 da tyskerne måtte trekke seg ut av landet. 8 bulgarske merker ble overstemplet for anvendelse under Makedonia's korte selvstendighet.

KOSSOVO ble innlemmet i Albania, som på dette tidspunkt var en vasalstat under Italia.

Alle disse områder av Jugoslavia, overført på denne måten til nabolandene, ble etter krigen igjen jugoslaviske.

ZARA — på den dalmatiske kyst, var før den siste krig italiensk og ble besatt av tyskerne ved det italienske sammenbrudd i 1944. Ved den tyske besettelse ble utgitt italienske merker med overtrykk «Deutsche Besetzung Zara». Ved fredsslutningen ble Zara innlemmet i Jugoslavia.

Litt lengre syd på den dalmatiske kyst ligger **KOTOR** — som også var italiensk før siste krig. Kotor ble besatt av tyskerne i 1944, og også her ble anvendt de foreliggende italienske merker overstemplet «Deutsche Militär Verwaltung Kotor» — senere merker med egne motiver.

Også Kotor ble innlemmet i Jugoslavia etter krigen.

De hittil nevnte områder var det stort sett Italias jobb å ordne opp i ved overfallet på Jugoslavia i 1941. Tyskerne tok seg av Kroatia, Serbia og Montenegro.

To merker fra Kroatia — statssjefen Ante Paveli og «legionen».

KROATIA var før 1918 ungarsk, så jugoslavisk og i 1941 ble det ved tyskernes innmarsj et «fritt» land. Som vanlig når et område får en ny status — områdets tidligere merker blir overstemplet — i dette tilfelle jugoslaviske merker med NEZAVISNA RDZAVA HRVATSKA — senere merker med egne motiver.

Da italienernes hær brøt sammen, ble Dalmatias kysten innlemmet i Kroatia.

SERBIA ble også ved tyskernes innmarsj i 1941 en selvstendig stat.

Her igjen ble jugoslaviske merker fra området overtrykket Serbien og senere egne merker. Motviene minner om tyskernes herjinger i Europa på denne tid — i 1942 en minneserie om en

antifrimuerutstilling i Beograd.

MONTENEGRO var en selvstendig vasallstat under Italia fra 1941, under tysk ledelse 1943—44.

Som «selvstendig» stat under italiensk ledelse ble det utgitt italienske merker overstemplet Montenegro, og senere merker med egne motiver. — I Serbia som «selvstendig» stat under tysk ledelse 1943—44 ble anvendt jugoslaviske og merker fra Serbia under italiensk ledelse med overtrykk «Deutsche Militär Verwaltung» og en rekke andre overtrykk.

Kroatia, Serbia og Montenegro ble alle igjen innlemmet i Jugoslavia etter krigen.

Jugoslavia hadde som Norge, sine frie styrker med de allierte og frimerker for det frie Jugoslavia bærer kong Peter II's portrett.

Jugoslavia nøt ikke den tilfredsstillelse etter krigen å kunne få sin konge tilbake. Vi unngikk de store politiske forandringer her i Norge etter krigen som Jugoslavia måtte gjennomgå — og bra var det.

Så begynner igjen det samlede Jugoslavias merker, først serbiske overstemplet, så egne utgaver. Trieste og Istrie kom til senere, som nevnt, til dagens Jugoslavia.

Synes De ikke nu når De har lest om frimerkene i dagens og gårsdagens Jugoslavia, at det er morsomt land å ta fatt på? Synes ikke også De at noe for enhver filatelists samleinteresse finnes representert i dette område?

Jeg har forsøkt å tegne en ramme om Jugoslavias merker og overlater gleden med «å fylle rammen» til mine frimerkevenner.

Moderne jugoslaviske merker — legg merke til at både det greske og det latinske alfabet er brukt.

Bergen Filatelist-Klubs nasjonale klubbkonkurranse ble en suksess

Tilslutningen til konkurransen var meget god idet hele 30 samlinger var innlevert før fristens utløp. Helt fra vennskapsbyen Åbo var det deltagelse. Ikke nok med det — forhenværende maskinsjef Vilho Railo tok turen ens ærend med fly for å levere samlingene, og returnerte straks bedømmelsen var ferdig. Ellers kunne klubben glede seg over en meget fyldig deltagelse fra Oslo, og det varmet både styre og jury at Oslo Filatelistklubb hadde gitt en ærespremie til konkurransen. Flott gjort OFK.

Om samlingene er å si at de var av meget høy standard.

Den som først og fremst tiltrakk sin oppmerksomhet var F. C. Moldenhauer jr. store Norgesamling nr. 1 til og med nr. 15. En fantastisk samling av internasjonal klasse. Det er sikkert ikke mange bedre i dag. Og slik en nydelig kvalitet, og nydelig oppsetting. Den ble tildelt forbundets plakett for beste forsknings- og studiesamling. Ellers imponerte Torsten Ahlström med sin samling stempler på røde merker. Det er hyggelig å se en så gjennomført nydelig stempel-samling. Det fantes ikke ett eneste defekt merke i den — alle utløpere og tagger var på plass. Dessuten var stemplene tydelige, rene og i 95 pst. også rettvendte. Samlingen var komplett med unntak av 4 merker der det var 20 øre brun istedenfor rødt merke. Absolutt en samling av internasjonal klasse. Ahlström fikk Forbundets plakett for beste spesialsamling. Begge samlinger fikk dessuten forgylt medalje. Det fikk også Anders Evensen, for sin Danmark, som inneholdt mange sjeldenheter.

OFK's ærespris til beste samling ble tildelt F. C. Moldenhauer jr., mens BFK's gikk til Anders Evensen.

Temasamlingene var ikke på høyde med de klassiske. Best var Karl Arne Berg med malerkunstens historie og Vilho Railo med sine blomster. Den siste var mest komplett mens den andre vant ved sin artistiske oppsetting og sitt gode og fyldige teksthfte. Begge samlinger led under mangel av postale dokumenter som nå kreves. Forbundsplaketten gikk derfor til Karl Arne Berg.

Premielisten ser da slik ut:

Forgylt medalje:

Torsten Ahlström, Åbo, for stemplingsamling Norge.

Anders Evensen, Oslo, for Danmark.

F. C. Moldenhauer jr., for Norge nr. 1-15.

Sølvmedalje:

Karl Arne Berg, Oslo, tema malerkunstens historie.

Abraham Schapira, Åbo, for Israel.

James Lindén, for Sverige.

Ragnar Olsen, for Chile.

Vilho Railo, Åbo, tema, blomster.

Trygve Sommerfeldt, Oslo, for Kongo og Ruanda-Urundi.

Chr. Sveaass, for Kypros og Malta.

Chr. Sveaass for tema FN.

Bronsemedalje:

Alfred Borge, tema.

Finn Due, Frankrike og FN.

Leif Kalleklev, tema olympiske leker.

Gunnar Krebs, for Frankrike med juryens anerkjennelse.

James Lindén, for Malta.

James Lindén, for Bayern.

Gunnar Steen, Oslo, for studiesamling 3 c. Washington.

Forbundsplakett for beste:

Studie- og forskningssamling F. C. Moldenhauer jr.

Spesialsamling Torsten Ahlström.

Temasamling Karl Arne Berg.

OFK's ærespris for beste samling: F. C. Moldenhauer jr.

BFK's pris etter juryens valg: Anders Evensen.

Harald Manum har dessverre vært syk og har derfor ikke kunnet delta i juryarbeidet.

Bergen, i november 1964.

I juryen

F. Walter-Johannesen, F. C. Svendsen,

Eivind Evensen.

Norske merker under hammeren

K foran prisen — katalogverdi, som oftest Stanley Gibbons (£), Michel (DM), Yvert (F).

E foran prisen — auksjonarius' prisantydning (veiledende).

A foran prisen — utropspris (Vesentlig på tyske auksjoner).

Larisch, München.

10.—13. november, 12 poster Norge nr. 1, ADM 30 til ADM 80 NK nr. 7, ADM 80, NK nr. 85/87 og 89/91, postfr. ADM 65, NK nr. 89/91, postfr. ADM 40. NK 93/95, postfr. 2 lots, ADM 80 og ADM 90.

Lange & Fialkowski, Wiesbaden.

19.—21. november, NK nr. 1, 7 poster, EDM 40 til 80. NK nr. 2, 3 og 5-strip nr. 5 på helbrev, EDM 800. NK nr. 6, EDM 50, NK nr. 9 og 10, EDM 35. NK nr. 13 a EDM 28. NK nr. 12, par på brev, EDM 40. NK nr. 44, EDM 80. NK nr. 85/87, EDM 35. NK nr. 89/91, EDM 38. Samt 3 poster polarpost. Samtlige merker er stemplet.

Julius Kunz, Wien.

20. og 21. november. NK nr. 1, ASch 140. NK nr. 2/5, ASch 140. NK nr. 181/83, ASch 80. Samtlige merker brukte.

H. R. Harmer Ltd., London.

7.—9. desember, NK nr. 1. E £ 6, Samling 1855/68, 42 merker E £ 28, Samling fra 1871 og utover, 281 E £ 18.

The Royal Philatelic Collection

Av Sir John Wilson, Bart., K. C. V. O.

Bahamas-samlingen var et forholdsvis tidlig kjøp på et tidspunkt da kongens kritiske sans ikke var så utviklet. De kongelige samlingers eksemplarer av de første merker fra Bahamas, den utaggete penny i den varme rosa nyanse på tykt papir skriver seg fra denne samling. Det er hevet over tvil at dette merket ble krysset ut som ubrukt; men det er utvilsomt befridd for stempel eller blekkstrekk. Dette er et av de vanskeligste merker fra imperiet å finne i virkelig ubrukt tilstand, og det er meget sannsynlig at noen av de eksisterende ubrukte eksemplarer uten spor av stempel eller blekkstreker er kommet fra brevomslag som av en eller annen grunn har unngått stempling. Det er mange av de gamle klassiske merker både fra imperiet og fra andre land som muligvis i det hele tatt ikke eksisterer i sin opprinnelige jomfruelige stand, og samlere som bare ville ha ubrukte merker var tvunget til å nøye seg med en kvalitet som var dårligere enn postfrisk dersom de overhodet ville ha merkene. I frimerkesamleriets barndom var den alminnelige form for beskrivelse av slike merker «passant pour neuf» (kan passere som ubrukt). Uheldigvis ble denne beskrivelsen strukket for langt, og man godtok som svarende til beskrivelsen endog merker hvor stemplet eller blekkstrekene var lett synlige!

De tidlige frimerkesamlere hadde ikke alle dagens vitenskapelige hjelpemidler til sin disposisjon, som f. eks. kvartslampen for å oppdage avvaskete blekkstreker. De var dessuten litt for ivrige etter å godta som ubrukt merker som totalt manglet sitt opprinnelige friske utseende. Flesteparten av de store samlinger som er tilgjengelige for sammenlikning vil opplagt inneholde et flertall angivelig ubrukte merker som ikke vil stå for en vitenskapelig undersøkelse. Den berømte Harveil Clarke-samlingen hadde en fantastisk mengde av de tidlige New South Wales-merker i «ubrukt» stand, men det forbauset ingen da samlingen ble utstykket, og hvert enkelt merke nøye undersøkt, at det ble stort frafall. Handlernes annonser og auksjonskatalogene tilbød uten uærlighet mange merker som den gang ble godtatt som ubrukt, men som med dagens strenge krav til kvalitet ikke vil passere.

Det er derfor ikke forbausende at innlemmelsen av en slik tidlig samling i den kongelige har gitt et utilfredsstillende grunnlag for mange bind. Dette forhold styrkes ytterligere av det faktum at kongen meget unødig skilte seg av med «en gammel venn». Spredd over flere bind i samlingene finnes det nok en rekke eksemplarer som med stor fordel kunne fjernes. I sin alminnelighet forsøkte han å skaffe seg et perfekt ubrukt eksemplar når dette lot seg gjøre, men den «gamle venn» i kvaliteten «passant pour neuf» ble stående der for å holde nykommeren med selskap, selvom meget ville vært vunnet ved å kvitte seg med dette merket til den best oppnåelige pris. Det er på den annen side nokså forståelig at kongen ville sammenlikne det perfekte eksemplar med det merket som i så lang tid hadde tjent som erstatning. Det er også et faktum at salg av en raritet i dårlig kvalitet som oftest er meget

vanskelig, og en stor skuffelse for enhver samler, og sannsynligvis bød denne omstendighet på særlige vansker for kongen.

Det er også mulig at Bacon ikke hadde noen god innflytelse på kongen i denne retning. Han tilhørte så fullstendig den gamle skole. Da han monterte Tapling-samlingen var han tvunget til å montere alt det materiell som fantes, idet dette var en testamentarisk gave til museet (Britisk Museum), og han kunne derfor ikke godt utelate noe merke selvom det på langt nær var prima. I Duveen-samlingen var det merker som Bacon skulle anbefalt Duveen å refusere, for Duveen ville bare ha det absolutt beste.

Til sammenlikning var absorberingen av Victoria-samlingen meget vellykket. Dens tidligere eier var en meget stor forsker, og mestret til fullkommenhet kunsten å rekonstruere de forskjellige trykkplater i litografi og stereotypi. Han hadde også et atskillig mere kritisk øye enn sine samtidige når det gjaldt å oppdage hva som virkelig var ubrukt. Det er ytterst få eksemplarer som kan føres tilbake til denne samling som kan mistenkes for å være rengjorte merker.

Bortsett fra kjøpet av intakte samlinger fra et land hadde kongen fordelene av «første valg» i alle betydningsfulle samlinger som kom på markedet, og det kan være verd å nevne i det minste noen av disse. I tillegg til de utkast, prøvetrykk og telegraf-merker fra Storbritannia som er nevnt tidligere, ga Crawford-samlingen anledning til å tilføre de kongelige samlinger en hel del materiell som var unikt, og samlingene er da også vel utstyrt med Crawfords «juveler».

Men ingen samling av imperiets frimerker skaffet så mange enestående ting som Duveen's fantastiske samling. Bacon hadde hjulpet og veiledet Duveen i oppbyggingen av hans utsøkte samling av klassiske merker, og hadde også hjulpet ved monteringen. Duveen hadde aldri vært, og ønsket heller ikke å være, kongens konkurrent. Hans samling var da også for det meste bygget opp på et tidspunkt da kongen ikke kunne betraktes som noen alvorlig rival, og Bacon kjente alle de objekter som han mente kongen burde ha fra denne samling. Samlingen ble stykket ut av C. J. Phillips i New York etter Duveen's død. En tid før han døde hadde Duveen gitt samlingen til sin kone, og hun og ekteparets sønn, Sir Geoffrey Duveen, ga hele utbyttet av salget til byggingen av The Royal Ear Hospital i London.

Phillips, som nettopp var sluttet som administrerende direktør i Stanley Gibbons Ltd. hadde alltid hatt god forbindelse med Bacon. Først på grunn av hans arbeid med Duveen-samlingen og senere hans forbindelse med de kongelige samlinger. Da Phillips skrev og fortalte at han skulle selge Duveens samling på familiens vegne, sendte Bacon ham en liste over forskjellige rariteter, og ba om at kongen måtte få førsteretten til dem. Merkene ble da ikke tilbudt andre, men holdt tilbake foreløpig. Phillips sendte etter hvert alle samlingens bind over til slottet med tilbud om første valg. Det var noen få unntakelser idet noen av landene ble solgt intakt, bl. a. Mauritius og Canada, hvor kongen allerede hadde så store

samlinger at det ikke ville lønne seg å kjøpe. De totale anskaffelser fra denne kilde var meget betydningsfulle og verdifulle, og fru Duveen og Sir George uttalte ønsket om at merkene som var nevnt på Bacons liste skulle inkluderes i samlingen til en pris som lå langt under det merkene ville innbrakt ved enkelt-salg. I dette spesielle tilfelle ble man enige om et kompromis.

Nedenfor er nevnt de merker som var oppført på Bacons liste fra Duveen-samlingene:

Barbados, ½ d grønn fintagget 12½, postfriskt hjørnepar med arkrand.

British Columbia & Vancouver Island, 5 c rosa utagget postfrisk.

British Guiana, 4 c på sukkerpapir på helbrev.

Cape of Good Hope, 1861 1 d og 4 d blå sammenhengende par, 1 d og 4 d rød i sammenhengende par på brev med par av 1 d De la Rue trykk.

Ceylon, 4 d rosa utagget med lim.

New South Wales, Sydney Wiew plate 1 — 1 d rosa postfrisk fireblokk.

New Zealand, 1855 1 d London-trykk ubrukt.

Tasmania, 1856/57 2 d matt smaragd-grønn uten vannmerke ubrukt.

Western Australia, 1854 4 d blå med omvendt ramme-brukt.

Det har ved enkelte anledninger vært påstått at kongen var skyld i at den store blokk av 3 d Sydney View i Duveen-samlingen ble delt. Dette er helt uriktig og usant. Blokken hadde en svak brekk, og Phillips mente at brekken ville være mindre iøynefallende hvis blokken ble delt, og at en på den måten kunne oppnå en høyere pris. Det ble derfor besluttet å dele den, og kongen kjøpte 9-blokken for den pris som Phillips forlangte. Han ville aldri befatte seg med å overtale noen til å dele en stor eller mindre blokk, i det blokker alltid hadde hatt en særlig attraksjon for ham.

To andre samlinger økte også betydelig de kongelige samlinger fra disse områder. Først og fremst Mann-samlingen New South Wales også om enn i noe mindre grad New Zealand, og Clutterbuck-samlingen fra de vestindiske øyer i 1933.

Kongen hadde hertil første valg i følgende samlinger:

Pelzer-samlingen av Imperiets merker i 1914, og **Pelham-samlingen** samme år.

Mann-samlingen — den del som ble utstykket i 1915 og ikke inneholdt New South Wales og New Zealand.

Castle-samlingen Ceylon i 1916.

Yardley-samlingen Trinidad i 1916.

Hausburg-samlingene av Queensland og South Australia i 1916.

De Reuterskiöld-samlingen Turks Islands i 1916.

Block-samlingen. «War Stamps» overtrykk i 1916.

Masson-samlingen India solgt på auksjon i 1917.

Worthington-samlingen Transvaal i 1919. Den inneholdt bl. a. 4 tête-bêche. Noen måneder senere hadde kongen det forbausende hell å skaffe seg tre andre tête bêche fra Transvaal i fireblokker. En sjelden anledning på så kort tid. Kongen fikk ikke anledning til å plukke noe annet fra denne samling som for øvrig ble solgt intakt.

Bicknell-samlingen Straits Settlements og malaystater i 1932.

Platefeilen

er konstant.

K. Stabell Aske-land har vennligst sendt oss et nytt eksemplar av defekt LS i Niels. Det er altså et bevis på at varianten er konstant.

Kjenner noen disse?

Til venstre «Øglehoder» på nr. 145, 20 øre rød. I midten «oppgravert» 0 i 20 også på nr. 145. Og til høyre ekstra tykt 2 i overtrykket. Har De maken så vennligst underrett oss om det.

Kjære Tidsskrift

Jeg har sittet med en konstant dårlig samvittighet siden jeg fikk nr. 7 av Tidsskriftet. Jeg var jo svært stygg mot Odd Graham, og mot kontakten mellom «Norsk Motivfilatelist».

Jeg iler med å be om unnskyldning, og ber leserne betrakte mine uheldige ord som usagt. Jeg har nemlig fått lange hyggelige brev fra Odd Graham med forklaring på mine problemer vedrørende teksting og montering av motivsamling, og jeg er derfor nu i full gang med å sette satte-litter og romfarere i system.

For å skaffe alle romfart-merkene har jeg innledet korrespondanse med samlere i Øst-Europa. Jeg har kjøpt årets AFA, og følte meg godt forberedt til sesongen, men hva hender? Fra Russland og Romania får jeg mankoliste etter Yvert, fra Polen — Zumstein og Tyskland — Michel. Skal jeg kjøpe alle katalogene blir det ingen penger igjen til frimerker.

Ærede redaktører — slå til lyd for standardisering av katalognummereringen slik at vi kan finne frem til merkene så får heller prisen komme i annen rekke.

Dette er sikkert ingen ny tanke, men et ønske som blir sterkere fra år til år. Jeg venter intet svar og jeg venter ingen hjelp, men jeg er Deres fortvilede

— Argon —

SØKER DE BEDRE NORGE?

Månedens tilbud.

NK 52 IV a

tg. 13 1/2 x 12 1/2

Dessuten:

postfr. m/hengsler.

Skipsstempler: På 4 sk. Oscar: Fjalir, Bergen, Haakon Jarl, Jupiter.
8 sk. Oscar: Jupiter.
2 sk. 1863: Dampsk. Lindesnes.
4 sk. 1863: Jupiter.
24 sk. 1863: Jupiter.

Nk 44 — postfrisk og prima stempet (flere).

Brever med Norge nr. 1, par 2 sk. 1863 på brev, 2 sk. Oscar sammen med 24 sk. 1863 på brev, for å nevne noen av de eldre brev.

Postfrisk m/ hengslerester — de fleste merker før Nk. 85, til dels også i fireblokker og større blokker.

Stemplet — Norge nr. 1 i godt utvalg så vel som de øvrige skillings og øremerker før Nk. 85. Såvel typet som utypet materiell og varianter.

Selvsagt også de senere utgaver — vesentlig stemplet.

Prefilatelistiske brev kjøpes og selges.

Samler De Norge bør De derfor ikke unnlate å ta kontakt med

F. C. Moldenhauer jr., Postboks 65, Minde pr. Bergen.

Autorisert av Norsk Filatelistforbund som sakkyndig for Norges frimerker.

NORGESKATALOGEN 1965

foreligger nå i omarbeidet utgave.

Katalogen er tilsalgs hos frimerkehandlerne og bokhandlerne.

Prisen er kr. kr. 12.—.

OSLO FILATELISTKLUBB

FRIMERKER KØBES!

Vi søger til stadighed store velplejede samlinger fra ALLE lande.

Mindre samlinger, udvalgshefter, indstiksbøger etc. med godt indhold.

Fine enkeltmærker og sæt af god kvalitet.

Handlerlagre, pakkesamstillinger (lagte eller ulagte), dubletpartier etc.

VI AFREGNER GODE PRISER OG ALLTID KONTANT.

Indsend hvad De ønsker at sælge pr. anbefalet post eller specifikation, og vort tilbud foreligger omgående.

FRIMÆRKEFORRETNINGEN

Bagerstræde 8, København V. Danmark

En prognose - „postfrisk- vanviddet”

I siste nr. av Frimærkshuset A/B's husorgan (FH-nytt sept. 1964) finns en ganske interessant artikkel under tittelen «En ny såsong». Den er formet som en prognose over filateliens fremtidige utvikling. Forfatteren (vel inspirert av bolagets direktør som nok følger markedet mer på pulsen enn alle oss andre) antyder svingninger i retning av postfriskt materiale. Særlig da for dette århundres materiale og blant gruppen yngre og nyere samlere — altså den største samlerguppe som eksisterer. Vedkommende skriver bl. a. «dårfør finnes det kanskje anledning att redan hör **uppmåna** de filatelister som samlar ostämplat, att **inte använda** fastsättare med tanke på den utveckling som väntas.»

Jeg må erklære meg enig med forfatteren. Med de hjelpemidler som står til rådighet for samleren i dag skulle det heller ikke by på tekniske vansker for montasje i album.

I NFT nr. 7/64 er gjengitt et klipp fra Mekeel's Weekly Stamps News (U.S.A.) 12/6 64 om «uten hengslegalskapen». Red. supplerer klippet med en hale der han erklærer seg helt enig i nevnte artikkel — **ei heller betaler** vi et øre mere for et uhengslet merke — o.s.v. Vel — smak og behag! Men jeg har lyst til å stille Red. dette spørsmål (teoretisk): hvis han er i besiddelse av f. eks. 2 stk. — utspl. Norge nr. 1) a) det ene har stått hengslet i en Norgesamling b) det annet er funnet i oldemors gamle skrin og er helt «jomfruelig» — vil han så **ved salg** notere samme pris på begge (jeg forutsetter begge par likeverdige ellers i kvalitet)? Jeg tillater meg å betvile det. En grads-forskjell vil lett oppstå — og da....

Jeg har tidligere slått til lyd for disse betegnelser (for ubrukt) ** uten hengsle * hengsle-rest — men begge postfriske!

Eg. Harris.

Postfriskvanviddet

Med utgangspunkt i en artikkel i Norsk Filatelistisk Tidsskrift nr. 7/64 om bruk av hengsler på ubrukte frimerker, innledet formannen i Moss Filatelistklubb, Trygve Jørgensen, til diskusjon om dette emne på klubbens møte den 5. oktober. Den kom hovedsakelig til å dreie seg om bruken av klemommer ved montering av postfriske merker. En av debattantene mente at det er fabrikantene av klemommer som ut fra rent forretningsmessig spekulasjon har satt i gang reklamen for bruk av slike monteringsmidler, med den begrunnelse at merkenes gummierte bakside beskyttes og bevares best på denne måten. Stark gjorde oppmerksom på at FIP stiller krav om at samlinger som vises på internasjonale utstillinger skal være montert med hengsler. Ubrukte merker med hengselrester ansees av mange for å være mindreverdige og de kan tape 25—30% i pris. Dette kan umulig være riktig, når FIP stiller sitt krav om hengselmontering. — Mürer kunne opplyse at FIPs regler er blitt stilltende godkjent her i landet. Spørsmål om dette punktet har ikke vært reist på forbundets møter eller ved henvendelse fra noen klubb. Som sin personlige mening hevdet Mürer at ubrukte merker med

hengselrester ikke bør tape i verdi. Ny hengsel kan bare settes ovenpå restene av den gamle. Videre opplyste Mürer at det ved nasjonale utstillinger rår en vidtgående dispensasjonsrett fra FIPs bestemmelser, og et krav som det nevnte stilles ikke ved norske utstillinger. Selv ville Mürer anse en samling i klemommer for fullverdig mens en ved utenlandsk deltagelse må følge FIPs regler. Stark mente at FIPs bestemmelser var laget før klemommer ble tatt i bruk. Han nevnte videre at hengsler ikke kan fjernes fra gummierte frimerker uten at dette setter spor. Selv ikke spesiallagde hengsler for ubrukte merker unnlater å sette merke etter seg. Stark kunne ønske at Norsk Filatelistforbund tar opp til drøfting med FIP spørsmålet om likeberettigelse for klemommer og hengsler ved internasjonale utstillinger. Flere av debattantene håpet at referatet fra denne diskusjon ville bli lest i de rette kretser, slik at noen kan uttale seg om spørsmålet i NFTs spalter og gjøre rede for hvilke regler for montering av samlinger på internasjonale utstillinger. En bemerkning fra en debattant om at godkjenning av klemommer bare ville være til fordel for fabrikantene og sette hengselmonterte merker ned i pris, ble imøtegått av Stark med en replikk om at ikke *vår* mening, men innstillingen hos de kresne samlere ute i verden vil avgjøre dette spørsmålet.

Lakksegl brukt som stempel

Dersom våre venner på klisjéanstalten er noenlunde heldig med resultatet, skulle det kunne fremgå at 10 øren nr. 53 er blitt avstemplet med lakksegl i stedet for det vanlige poststempel. «Rariteten» er forelagt i 2 eksemplar og så vidt vi har kunnet tyde «avstemplingen», er den benyttet ved «Postaabneriet Sogndal».

Over alle grenser

Sverige: Yvonne Ekman, Föreningsgatan 70, Malmö Ö er 17 år gammel og ønsker kontakt med jevnaldrene pike eller gutt for brevveksling og frimerkebytte.

Danmark og Frankrike. Skriv etter utvalg eller send mankoliste 25—50 % rabat på AFA-priser.

Forstander E. Dahlerup, Orevvej 82 — Vordingborg, Danmark.

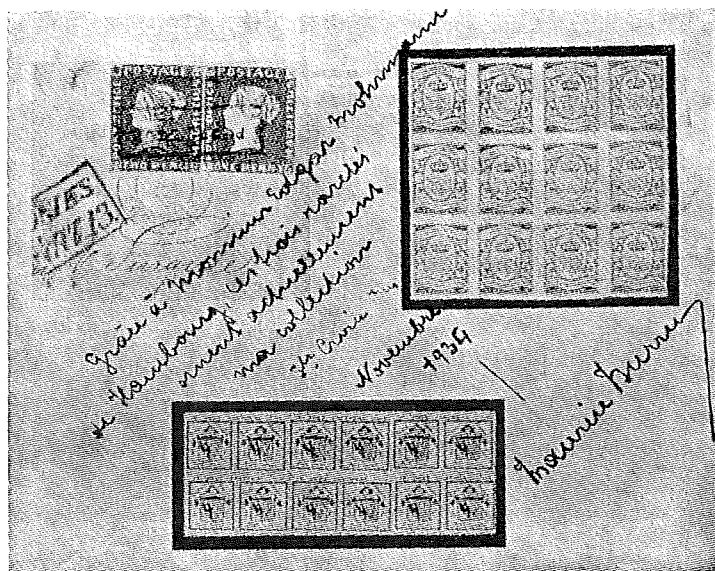
Nr. 35 og 36 i Norgeskatalogen ubrukt, ønskes kjøpt eller byttet med gamle norske nr. 1, engelske kolonier og Kina.

Direktør Jack Nielsen, Slemdal, Oslo 3.

Unga samlare! Ett sallsynt tilfälle att komplettera Er Finland-samling enl. mankolista mot Era norske dubletter.

J. Arvola, box 15 023, TAPIOLA, Finland.

Monsieur Maurice Burrus sendte i november 1934 denne takkeskrivelse til Edgar Mohrmann.

Foruten de ovenfor gjengitte sjeldenheter,
MAURITIUS POST OFFICE 1847, 1 d og 2 d på helbrev
SVEITS 1843, Dobbeltgenf i ubrukt 6-blokk
OLDENBURG 1859, 1/3 Sgr. grønn, ubrukt 12-blokk
er et stort antall av de største sjeldenheter i denne verdensberømte samling
fremskaffet av meg.

Også i dag har jeg den beste kontakt med de aller fleste store filatelister i
verden, og jeg er derfor i stand til å kunne omsette Deres materiell til de
høyest mulige priser ved mine auksjoner.

I egen interesse bør De derfor sette Dem i forbindelse med mitt auksjonsfirma.
Det verdensberømte frimerke-auksjonsfirma som er ledende på det
europæiske kontinent.

EDGAR MOHRMANN

eneinnehaver av firmaet

EDGAR MOHRMANN & CO.

Hamburg 1 (Tyskland) Speersort 6

Telefoner: 32 64 28 og 33 67 28.

Telegramadr.: EDMORO

Det verdenskjente frimerkehus som er ledende på det europeiske kontinent.

Vår store Høstauksjon

hadde en samlet rekordomsetning på

Nkr. 3.270.000.—

Det ble betalt meget høye priser.

De høyeste priser oppnådde:

Bayern 1849, 1 kr. svart, postfrisk original-ark på 45 stk. med nkr. 100.000,—

Sveits 1843, Dobbeltgenf, omvendt klippet par på helbrev nkr. 56.300,—

Waadt 1849, 4c på helbrev nkr. 25.400,—

Basel 1845, to Baseler-duer på brevstykke nkr. 24.500,—

En samling gamle Tyske Stater, som var anslått til nkr. 54.500,—

oppnådde en pris av nkr. 81.800,—

Illustrert resultatliste sendes gratis til interesserte.

VINTERAUKSJON FEBRUAR 1965 DÜSSELDORFF

Düsseldorf, som er sentrum for den tyske tungindustri, er det beste sted for omsetning av frimerker.

Våre auksjonskataloger sendes til alle kjente og betydningsfulle samlere i hele verden.

Benytt Dem av våre verdensomfattende forbindelser for å oppnå den best mulige pris for Deres materiell.

Forskuddsbetaling av enhver størrelsesorden i forhold til salgsobjektets verdi ordnes lettvin.

Vi ber om **omgående** innlevering av klassisk materiell fra hele verden, såvel som spesialsamlinger, generalsamlinger, Europa-samlinger og Oversjø-samlinger.

Auksjons-innleveringsbetingelser sendes uten utgifter.

EDGAR MOHRMANN & CO.

Hamburg 1 (Tyskland) Speersort 6

Telefoner: 32 64 28 og 33 67 28. Telegramadr.: EDMORO

Bankforbindelser: Commerzbank, Hamburg og Schweizerischer Bankverein, Zürich.

Det verdenskjente frimerkehus som er ledende på det europeiske kontinent.

Piratmerker fra Bhutan.

Fjellstrøkene i Himalaya er noen av de minst utforskede og mest usivilserte områder som finnes på vår klode i dag. I atlaset er fjellene inndelt i forskjellige småstater med grenser mellom, men i virkeligheten er forholdene mindre ordnet enn det vises på kartet. Noe skikkelig styre finnes ikke og derfor er det ofte ikke opprettet noe så vanlig som et postvesen. Sambandet med omverdenen går gjennom den store naboen India, som også tar vare på landenes interesser i utenrikspolitikken.

En av disse statene er Bhutan. I leksikonet står den oppført som mahareyat på 47.000 km² (litt mindre enn Finnmark fylke). Statens overhode er Sigmé Dorji Wangchuk en ung og initiativrik fyrste som følger våkent med i utviklingen utenfor landets grenser. Det er ikke å undres over at han ønsker å fri landet sitt fra isolasjonen og innføre nye reformer.

En av de første tingene det var naturlig å ta fatt på, var utbyggingen av kommunikasjonene. Hovedvekten ble lagt på veibygging. Den første veien, som forbandt det indre av landet med India, ble åpnet i februar 1962, og flere er under anlegg. Denne direkte kontakten med utenverdenen gjorde det straks nødvendig med en post-tjeneste, og senere på året ble det undertegnet en traktat med India omføring av post. Noen bestemmelse om frimerker ble ikke tatt, men etter som Bhutan ikke søkte om medlemskap i Verdenspostforeningen (UPU), kunne bare indiske merker være gyldig for sending til utlandet.

På denne tid ble det likevel kunngjort at Bhutan skulle få sine første frimerker. 16. mai 1962 skulle være utgivelsesdagen ifølge et rundskriv fra en institusjon på Bahamaøyene som kaller seg «The Bhutan Trust Ltd». Nå viste det seg at ingen frimerker kom før ut i oktober. 10. oktober viser det seg at det er blitt brukt et stempel med teksten: «Inauguration of Bhutan Post & Telegraph System». I denne første serien på 7 merker var motivene yak-okse, nasjonalidretten bueskyting, postbærer og et kart over landet. Myntenheten som ble brukt, er 1 nulram (= 100 cheytrums). Det tilsvarer den indiske rupee.

Det viser seg nå at brev når utlandet uten å bære indiske merker, og dette skaper ikke lite forvirring. Forvirring er det også med hensyn til nyt gavene. Det ble kunngjort en Flyktningearutgave(!) som skulle utgis den 12. juli, men det er lite trolig at disse kom denne dagen. Videre ble det planlagt en serie med våpenmotiver, én for å hedre Colomboplanen og en i «Frihet fra sult»-kampanjen. I desember 1963 ble det meldt om en 9-merkere serie med folkedansmotiver til avløsning av den aller første utgaven. Disse merkene velger en å kalle bruksmerker, men ingen vet hvilke portosatser de ni merkene skal dekke. Det siste til nå er en utgave i anledning olympiaden i Innsbruck. Etter pressemeldingene er dette en overtryksutgave av Colomboplanmerkene. Av en eller annen mystisk grunn bærer de også en tilleggsverdi.

Det synes klart at det ligger spekulasjon bak en del av utgavene fra Bhutan. De er da også trukket i tvil av BPT/PTS i Storbritannia (se NFT nr. 7—8, 1962 s. 126), som sier at «vi ville sette pris på opplysninger i hvilken utstrekning

de er gyldige og i postal bruk.» Stanley Gibbons-katalogen godtar imidlertid merkene fordi det er på det rene at det er opprettet et system for postbefordring og at merkene kan nyttes. Dette er riktig, for langs landets første trafikkåre ble det opprettet tre poststeder: Paro, Thimphu og Phuntsoling. Men landet er fremleis ikke medlem av UPU, og hvordan kan da merkene være gyldige for annet enn lokalpost? Dette er et mysterium som ikke er løst. Det kan nok ta noen tid å finne ut av, for landene i Himalaya er blant de mest utilgjengelige som eksisterer.

Jarle Brosveet.

Norgeskatalogen

Nr. 12. I forbindelse med omtalen i nr. 8/64 er påpekt at der ikke er tatt med del av løvevannmerket på nr. 12. Dette er litt uforståelig idet jeg har påvist at merket finnes med del av løvevannmerket idet en hjørne 4-blokk av dette merke overstemplet med 14 øre 14 nr. 176 har del av vannmerket.

Nr. 25. I 1963 katalogen side 87 er på nr. 25 I nevnt «hvit utvekst på første strek i «N», kr. 2,00. Jeg nevnte for katalogkomiteen i 1963 at denne variant også finnes på nr. 25 II. Uvisst av hvilken grunn er denne variant utelatt mens 3 andre varianter er nevnt — hver til en pris av kr. 3,00. Jeg formoder at denne variant skulle betinge tilsvarende pris.

Nr. 169. Taggingsfeil på portomerke nr. 5. Denne taggingsfeil forekommer også på det overstemplede merke nr. 169 idet jeg har en sådan 4-blokk.

Nr. 74. 2 øre er oppført med utgivelsesdato 15-5-1898, men skal ikke dette være 15-5-1899. Jfr. Norges Frimerker 1855—24.

Nr. 97. 2 øre er oppført med nov. 1908, men skal være 1909. Jfr. Norges Frimerker 1855—24.

Omgravering av originalstemplet var ferdig i januar 1909. 2 øren fra trykkeriet første gang 25. april 1899.

F. Walter-Johannesen.

I Moss Filatelistklubb omtalte Stark Norgeskatalogen og fant blant annet det fordelaktig at priser på brev med skillingsmerker igjen er tatt med. Spesialsamlere vil imidlertid beklage at variantlisten er skrumpet nokså mye inn. Anmelderen ville ikke unnlate å nevne de negative sidene ved årets katalog. Papiret fant han slett, siden det er så tynt at både bilder og tekst slår igjennom. Tidligere utgaver hadde ikke denne mangelen. Verre er trykkfeilene, som når f. eks. nr. 53 pl. VI brukt er satt til en verdi av 3 øre i stedet for 30 øre, eller når nr. 114 står i 30, 30 kr. i stedet for 0,30 kr.

Stark etterlyste logikken når bare 4 trykkfeil er tatt med ved Norwex-utgaven, mens det i realiteten er 11, eller når forskjellige feiltrykk er priset i 20, 30 og 50 kr., enda de forekommer i samme antall! — Ved gjennomsyn av katalogen etter anmeldelsen fant man at den alvorligste trykkfeilen er at klisjeene for kroneutgavene 1907 og 1910 er byttet om! (Ss. 47 og 56). Dette må bero på mangelfull korrektur.

Resultatene fra N. F. T.'s Anbudssauksjon nr. 4

Objekt nr.	Salgspris	Objekt nr.	Salgspris	Objekt nr.	Salgspris	Objekt nr.	Salgspris
1	166,—	43	30,—	86	12,—	165	16,—
2	135,—	44	85,—	87	12,—	166	40,—
3	135,—	45	46,—	88	6,—	167	10,—
4	125,—	46	20,—	89	410,—*	168	13,—
5	185,—	47	20,—	95	22,—	170	15,—
6	155,—	48	25,—	97	30,—	172	12,—
8	105,—	49	110,—*	99	10,—	173	10,—
9	105,—	50	24,—	100	25,—	174	10,—
10	205,—	51	42,—	101	50,—	178	10,—
12	76,—	52	32,—	107	15,—*	179	10,—
13	151,—	53	12,—	108	15,—*	180	15,—
14	122,—	54	27,—*	110	15,—*	181	15,—
15	130,—	57	47,—	112	16,—	182	15,—
16	88,—	58	26,—	113	16,—	185	10,—
17	67,—	59	28,—	114	13,—	186	15,—
18	165,—	60	16,—	115	20,—	187	15,—
19	36,—	61	107,—	116	25,—	194	15,—
20	43,—	62	51,—	117	10,—	196	15,—
21	27,—	63	180,—	119	12,—	198	10,—
22	41,—	64	5,—	120	18,—	199	22,—
23	167,—	65	20,—	124	12,—	205	20,—
24	125,—	66	22,—	126	20,—*	207	20,—
25	110,—	67	180,—	131	18,—	215	12,—
28	55,—	68	31,—	136	10,—	218	10,—
29	16,—	69	25,—	140	19,—	236	140,—
30	60,—	70	41,—	141	20,—	238	21,—
30a	42,—	71	41,—	143	10,—	239	100,—
30b	54,—	72	46,—	146	15,—	242	40,—
31	33,—	73	12,—	147	90,—	243	23,—
32	30,—*	76	14,—	148	90,—		
33	30,—*	77	10,—	151	60,—		
36	32,—	78	130,—	154	100,—		
38	64,—	80	10,—	155	40,—	* etter pris betyr flere like bud.	
39	61,—	81	40,—*	158	80,—		
40	16,—	82	76,—	162	60,—	Totalomsetn. (ekskl. skatt) kr. 6 932,—	
41	21,—	85	18,—	163	30,—		

Har De noen franske brev fra før 1900 — bytter jeg gjerne.

F. C. Svendsen — Bergen:

Norsk helsaksamling monteret eller i bunter kjøpes.

Erik Johanson, Hagalund Mennink, tie 5 A, Finland.

Søker bedre bytte med Norge, Sverige, Danmark, Finland, Island, Grønland. Helst mankoliste. Filatelistisk frankert forsending til:

Helmut Küpper, 56 Wuppertal-Cronenberg, Otto-Bock-strasse, 3, Vest-Tyskland.

Desembersalget inneholder bl. a. gammelt Skandinavien, England, tyske stater, Schweiz, gl. brev etc. Skriv etter gratis katalog.

Thehøj Filateli, Norup, Danmark.

Nye medlemmer fra hele Norden kan opptas i ÄLTA FRIMÄRKSKLUBB, ÄLTA, Sverige. Kun bytte. Basis Zumstein eller AFA.

«Månedenes spesial».

Vest-Tyskland 1960. Olympiaden i Rom. (4): Kr, 4,—

Øst-Tyskland 1964. Vinterolympiaden i

Innsbruck. (4) » 6,—

Prisliste sendes.

Tom Kallevig, Madserud Alle 33, Oslo 2.

Juniors: 200 forskj. mest Europa 5,—

100 forskj. Europa 3,—

100 forskj. Danmark 3,50, portofritt mot ubr. norske merker.

M. Ludvigsen, Margrethevej 11, Holte — Danmark.

By- og bygdenytt.

ARBEIDERNE FILATELISTKLUBB

Møte nr. 589 den 24. september under ledelse av formannen Leif Ullern. Et nytt medlem, Peder K. Goli ble opptatt. Det ble vedtatt å innkjøpe Yvert/oversjø, samt at Klubbens Venner kjøper AFA, mens vi er lovet tilsendt Norgeskatalogen fra Oslo Filatelistklubb. Bay fortalte løst og fast fra sine reiser i sommer hvor han nyttet høvet til å besøke vennskapsklubber og hadde også holdt foredrag.

BERGENS FILATELIST-KLUB

Møte den 22. september under ledelse av formannen Ragnar Olsen. 23 medlemmer til stede. Formannen fortalte at julemøtet skal holdes den 7. desember som julebord på restaurant Chianti. Det ble ellers referert 4 anmeldelser. Følgende medlemmer er opptatt:

Judith Pedersen, Bjørn Hurlen, Magnus Arne Hægland, Asbjørn Bergsvik, John Marhaug, Thorleif Bjertnes, Jørgen Jørgensen, Per Casper Frognér, John Robert Nilsen, Vilho Railo, Abo, Alf Vaasterü, Abo.

Aftenes foredragsholder var F. Walter-Johannesen som fortalte om og demonstrerte sin samling Antikva 1893/1908.

DRAMMENS FILATELIST KLUB

Møte nr. 377 den 12. september under ledelse av formannen E. Langerud. 24 medlemmer og 2 gjester til stede. Aftenens hovedpost var auksjon, og av de fremlagte 35 objekter ble 24 av dem omsatt av den dyktige auksjonskomité Breda Sørensen og Smith for kr. 536,—.

OSLO FILATELISTKLUBB

Møte nr. 1549 den 5. oktober under ledelse av formannen Anders Evensen. Til stede var 88 medlemmer og 2 gjester. Som nye medlemmer ble opptatt: Nils Hagenæs, Voksenkollen, Bjørn H. Grønstad, Botne i Vestfold, Bjarne A. Erichsen, Oslo, Stein Bendixen, Oslo.

I anledning av at Norgeskatalogen nylig var utkommet kåserte Niels Nickelsen om denne. Som formann i katalogkomiteen ga han oss et innblikk i det store arbeidet som var utført.

Etter kåseriet utspant de seg en mindre diskusjon.

Aasen foreslo et samarbeid mellom katalogkomiteen og Norsk Filatelistisk Tidsskrift slik at prisjusteringer kunne trykkes i Tidsskriftet og på den måte overføres til katalogen. Dette fordi det er to år til neste katalog utkommer.

Leiv A. Brecke fortalte at han førte en korrespondanse med redaktøren av Tidsskriftet, og den omfattet bekjentgjøring av nye merker og deres katalognummer. Han trodde sikkert at Tidsskriftet også ville være interessert i å bekjentgjøre prisforandringer.

Rebolledo forslo at opplysninger om stempler burde komme inn i Norges-katalogen, og til dette kunne formannen opplyse at det arbeides med en ny stempelkatalog. Han anbefalte for øvrig at midtsidene i Tidsskriftet kunne benyttes til endringer i katalogen. Han tvilte på om det var mulig å holde prisene à jour. Det ville medføre et kjempearbeid, og reaksjonen etter de nye prisene ville først vise seg ut på vårparten.

I diskusjonen deltok videre Steen og Sommerfeldt. Fru Langeborg tok på ny opp spørsmålet om det i Paris var flere temasamlinger enn katalogsamlinger. Graham kunne opplyse at det var *flest katalogsamlinger*. Denne var for øvrig kommet tilbake fra en utstilling i Budapest, som ble arrangert i første halvdel av september. Det deltok 10 norske samlinger, og halvparten tilhørte medlemmer av OFK.

Møte nr. 1550 ble holdt 19. oktober i Oslo Handelsstand under ledelse av formannen, Anders Evensen. til stede var 83 medlemmer og 3 gjester. Som nytt medlem ble opptatt Margaret Jones, Oslo.

Avdelingssjef Rolf Haraldsen kåserte om St. Lawrence Sea-way før og nå. I tilslutning til kåseriet ble det vist to utmerkede fargefilmer.

Under «Eventuelt» refererte Gunnar Steen en oppgave fra «The American Philatelic Society», som har satt vinter- og sommerolympiautgaver fra en rekke land på svarteliste og redegjorde samtidig for begrunnelsene. En av disse var bl. a. utnyttning av filatelistene, og dette foranlediget et spørsmål fra Trygve Sommerfeldt. Han ville vite om «The American Philatelic Society» ville godkjenne Norvex-merkene hvis disse var blitt utgitt nå. Steen kunne ikke gi et definitivt svar på det, men opplyste at så vidt han visste var noen frimerker utgitt i forbindelse med utstillingen i Paris i år «blacklisted».

SPAR TID....

Sløs med

Charlottenlund Byttering optager nye medlemmer. Nærmere opplysninger samt prøveudvalg sendes .

Charlottenlund Byttering,

Postbox, 17, Charlottenlund, Danmark.

Besøk

Postmuseet

Åpningstider:

Søndag	kl. 12–15
Tirsdag	» 10–15
Torsdag	» 10–15
Fredag	» 10–15

H U S K !

Adresseforandringer og bestillinger av enhver art s k a l sendes NFT's forretningsfører, boks 875, Oslo og i k k e til redaktørene.

Redaksjonen avsluttet 1. november.

OSLO SENTRUM POSTKONTOR, OSLO 1

selger ubrukte norske frimerker, tjenestemerker, frimerkehefter, aerogrammer; kortbrev, postkort og tjenestepostkort til pålydende pris. Det gjelder også en del frimerker som ikke lenger er til salgs ved ooststedene. — Salgsliste sendes på anmodning.

En verdifuld invitasjon!

Vor nyeste prisliste indeholder over 300 tilbud på:

intakte samlinger, restsamlinger
indstiksbøger og udvalgshefter
med mærker.

ALT REALISERES FANTASTISK BILLIG f. eks. kan De ofte købe til: 1/4, 1/5, 1/6, 1/10 og MINDRE.

Alvorlige samlere, handlere og spekulanter kan få vore prislister tilsendt.

Vi har i forvejen mange kunder i Norge som køber igen og igen til fuld tilfredshed.

PS! Vi sælger IKKE enkeltmærker eller sæt!

REKVIRER VOR MÅNEDLIGE PRISLISTE!

FRIMÆRKEFORRETNINGEN

Bagerstræde 8, København V. Danmark

PRISLISTE OVER NORSKE FRIMERKER

Juni 1964

utgitt av Norsk Frimerkehandlerforening
til salgs i alle frimerkeforretninger.

Pris kr. 1.50 + porto 25 øre.

Godt utvalg

i norske og skandinaviske frimerker. Pakker fra alle land.
Albums — Kataloger — Rekvisita etc.

S. D. MELBYE

Frimerkeforretning,
Universitetsgaten 11 — Oslo —

Medlem Norsk Frimerkehandler Forening.

Herr Per Harald Jensen,
Sportsvn. 2,
~~Lilleaker.~~

0.3

Adresseforandring meldes til

NFT's forretningsfører
Boks 875,
OSLO

BOKTRYKK
DYPTRYKK
OFFSETTRYKK
BOKBINDERI
KARTONASJEFABRIKK
KONVOLUTTFABRIKK
PAPIRFABRIKK
PAPIR OG KONTORSAKER
EN GROS
FORLAGSVIRKSOMHET

EMIL MOESTUE A/S

Utsalg og trykksak-kontor

SKIPPERGATEN 38 – 40, OSLO

Sentralbord 42 68 70

ENELEVERANDØR AV FRIMERKER TIL DET NORSKE POSTVERK

PRIS KR. 2.—